

„Máš tady čumkartu, už od pátku! Oženil se ti brácha.“

Brácha Martin. Měli by si být blízcí, v dětství celá rodina v jedné cimře – stoletá chalupa u hřbitova ve vsi za Kolínem. Staří rodiče, válečné dětství s trochu neobvyklým výhledem. Za nízkou zdí ostatně kříže a několik mramorových pomníků. Děda hrobník, táta hrobník – řemeslo děděné z otce na syna, pomalu skomírající v konkurenci spalovačů mrtvol. Venkovské funusy byly pro malého Vojtu pravidelným barevným divadlem, v zástupu truchlících pozůstalých svítil páterův kolárek a stříbrně lemovaný pohřební ornát. Hlouček muzikantů v odřených černých kabátech, povinně truchlivé tváře, ale hned po obřadu proměna pomalého tklivého troubení do břeskne muziky, zaznívající z úvozu táhnoucího se od hřbitova až k místní hospodě.

Martin to viděl jinak, s mladším Vojtou se o tom moc nevybavoval. Sám často doprovázel pátera, hrdý na košili ministranta. Vytrvale šlapal při mariánské pouti, ministroval i při svatbách. Sváteční atmosféra! Omamná vůně kadidla, táhlé melodie nábožných písní. Navzdory rodičovskému nesouhlasu sám často utíkal na faru a hluboce prožíval hodiny náboženství, z nichž Vojta

nejradši mizel. Kain a Abel, vina a trest v pohádkovém balení biblické dějeproy – hořící Sodoma, potopa s Noemovou archou i střípky ze židovských dějin. V pubertě se v místní knihovně pídil po Flaviově Židovské válce, sám dokonce na chvíli uvažoval o studiu bohoslopectví, ale k tomu by musel mít maturitu. Studium? Kluk se skvrnou katolického přesvědčení dopadl po Vítězném únoru jako sedláci u Chlumce. Vyhazov z předposledního ročníku gymnázia a přibouchnuté dveře k dalšímu vzdělávání. Na státním statku je pro každého práce dost.

Bůhví jak se mu při práci v teletníku a kravíně podařilo získat kontakty na studenty zemědělské fakulty, zapadnout mezi skupinku věřících Moravanů a párkrát se účastnit i akcí „podzemní církve“. Vojta ho podezřívá, že zbytečně machruje, že víra je pro něj jen způsob aktivního odporu proti režimu, protestsong v praxi. Kontakty zamrzly.

Jen jednou, v pětapadesátém, mu Vojta s pocitem bratrské sounáležitosti telefonicky předhodil pozvání. „Nechčeš mi přijet na svatbu?“ Otázka, na kterou rád slyšel zápornou odpověď. Martin tenkrát mířil na jižní Moravu, slavnostní mše a pouť, všechno maskované lidovou veselí na náměstí.